

VIGILARE

Ocjena i komentari radionica za program Zdravstvenog odgoja, 23. ožujka 2013.

Sastavili stručnjaci – dr. znanosti i profesori, pravnici, nastavnici, pedagozi i dr.

I. Opći zahtjevi

Iz niza razloga, koji su u nastavku navedeni samo djelomično, udruga Vigilare traži:

1. Trenutačnu suspenziju Kurikuluma zdravstvenog odgoja objavljenog u Narodnim novinama br. 17/2013, uključujući i radionice predstavljene 04. 03. 2013. u Agenciji za odgoj i obrazovanje;
2. Izradu dva nova programa utemeljena na znanstvenim činjenicama i postavkama, uz cjelovite informacije o svim aspektima na koja se odnose, uz stručnu recenziju najeminentnijih hrvatskih stručnjaka iz raznih područja znanosti (liječnici, psiholozi, pedagozi...), uz detaljnu javnu raspravu;
3. Konsenzus roditelja, odnosno pravo na izbor roditeljima na temelju čl. 63 Ustava RH i čl. 93. st. 2 Obiteljskog zakona, te niza međunarodnih dokumenata;
4. Javnu objavu podataka o broju spolno prenosivih bolesti i s tim vezanih hospitalizacija među osnovnoškolskom i srednjoškolskom djecom u Republici Hrvatskoj (što se navodi kao glavni razlog opravdanosti uvođenja 'spolnog' odgoja u škole).

II. Opći stav vezano uz IV. modul: „Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje“

1. Promiče se **hiperseksualizacija djece** od najranije dobi. Teza da su djeca (čak i dojenčad) seksualna bića od rođenja, izravno proizlazi od istraživanja 'oca seksologije' Alfreda Kinseyja i njegove utjecajne knjige „*Sexual Behavior in the Human Male*“ koji je podatke za tu knjigu dobivao od pedofila i poučavao ih kako provoditi ta 'istraživanja'. Kinsey je za svoju knjigu iskoristio pedofilske podatke o 'orgazmima' na preko tristo dječaka ispod 12 godina (uključujući i dojenčad) kao potpuno relevantne. Teze o ranoj seksualnoj aktivnosti djece zastupa i Gordana Buljan Flander, ravnateljica Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba čija je literatura korištena u izradi nekoliko radionica, od čega spominjemo onu za 7. razred osnovne škole (radionica „Komunikacija u spolnosti“). U njoj stoji (literaturi) da djeca masturbiraju već u dojenačkoj dobi!

2. Neuroznanstvenici i psiholozi dokazali su da ni djeca niti adolescenti još nisu dovoljno zreli za prihvaćanje apstraktnih pojmova te da prednji dijelovi mozga nisu razvijeni za zrelo razlučivanje i razumijevanje (moralnih) posljedica spolnog ponašanja. Da su sva protivna postupanja protuzakonita, govori i Obiteljski zakon RH (čl. 93., st. 2): „Odgoj djeteta mora biti **u skladu s njegovom dobi i zrelosti**, te s pravom djeteta na slobodu savjesti, vjerskog i drugog uvjerenja“.

3. Uvode se pojmovi **kao „rod“ ili „odgovorno seksualno ponašanje“** za djecu koja kognitivno, psihički i emocionalno nisu spremna za takvo mentalno nasilje. Ova pseudoznanost društveno-humanističkog usmjerenja, izravno se kosi s empirijskim činjenicama prirodnih znanosti (medicina, biologija).

4. Uvodi se **novu kategoriju 'obitelji'** (kao homoseksualni 'brakovi') koji u Hrvatskoj nisu legalni te tako Agencija i Ministarstvo zauzimaju određenu ideološku poziciju i indoktriniraju učenike 'aktivističkim' stavovima određenih feminističko – homoseksualnih skupina. Iz svega proizlazi da se radi o liberalnom svjetonazoru bez moralnih posljedica.

5. Seksualni čin shvaća se **samo kao fizički čin**, a po ovom Kurikulumu dovoljno je znati 'zaštiti se' uporabom kontracepcijskih sredstva. Istovremeno se prešućuje da neka imaju abortivni učinak te i druge posljedice, uključujući neplodnost. Nema spominjanja vrijednosti poput vjernosti i privrženosti. Seksologija promatra samo tehnicistički aspekt ljudske seksualnosti u ljudskim odnosima i ne sagledava cjelokupnost ljudske osobe. To je potvrdio i osnivač seksologije u Hrvatskoj čija se literatura koristi u Kurikulumu ZO-a (31. 01. 2013., na debati s dr. Reisman u hotelu Westin, odgovarajući na pitanje iz publike).

6. Sadržaj gotovo svih radionica može se svesti pod pojmove: **SPOLNO UZNEMIRAVANJE i SPOLNO ZLOSTAVLJANJE**. SPOLNO UZNEMIRAVANJE među ostalim odnosi se na (definicija u radionici za 2. razred srednje škole): „Neželjene seksualne primjedbe i verbalne prijedloge (učenici trebaju igrom uloga nagovarati jedni druge na spolni odnos, kupnju kondoma, dijeliti savjete osobama s homoseksualnim sklonostima, rukovati se a da ne znaju da će im ta gesta potom biti objašnjena kao spolni odnos i sl.), neželjene fizičke dodire (3. razred osnovne škole), emocionalno proganjanje (nametanje učenicima da se uživljavaju u uloge koje nisu dio njihovog života i vrijednosnog sustava, da razgovaraju o primjerima u „ja formi“, inzistiranje da učitelji kao rezultate rasprava uvedu pojmove koje u raspravi učenici sami nisu naveli, kao što se npr. u 6. razredu forsira da se izjasne imaju li curu ili dečka), seksističke, uvredljive i diskriminirajuće primjedbe i šale (očito je da će u ovakvim raspravama, i nakon takvih satova, doći do dobacivanja i omalovažavanja u razredu onih učenika koji žive obiteljske i životne vrijednosti protivne ovom programu). SPOLNO ZLOSTAVLJANJE najčešće se javlja u sljedećim oblicima: neželjeni tjelesni dodir, dodiri u intimnim područjima... (3. razred osnovne škole)

7. Također, u Povjerenstvu za izradu Kurikuluma nalaze se moralno upitne osobe čija je znanstvena djelatnost, u najmanju ruku, sumnjiva. Oglušujete se na primjedbe o djelatnosti A. Štulhofera na području svoje struke o čemu se posljednjih mjeseci otkrivaju brojni skandali. Štoviše, isti je postavljen **za predsjednika Upravnog odbora Instituta Ivo Pilar, a u posljednje vrijeme svaki ponedjeljak emitiraju se**

emisije za djecu („Školski sat – LjubavNE boli“) u kojima sudjeluje i govori o temi seksualnosti (A. Štulhofer: „Pornografija je sve ono što pokazuje seks potpuno izravno. Pornografija je vrlo često za neke ljude moralno neprihvatljiva. Neki smatraju da je pornografija opasna, može imati niz problema... konačni odgovor ne znamo. Ono što znamo je da, ovaj, mnogi ljudi imaju kontakt s pornografijom, osobito danas jer je pornografija gotovo svugdje prisutna, osobito na internetu. I ono što znamo je da ono što može škoditi je kad misliš da ono što pornografija pokazuje je stvaran život, a ona je zapravo fantazija kao u svakom drugom filmu“). Dakle, najveći jedini problem s pornografijom je što ona ne prikazuje realnost te je samo za neke neprihvatljiva! A pornografija je veliko moralno zlo i već ima razmjere masovne ovisnosti i stvaranje impotencije (posebno kod muškaraca) i nemogućnosti za stvarnu ljubav.

Nedopustivo je da osoba koja daje ovakve izjave i koja se školovala na kontroverznom Kinseyjevu institutu, sudjeluje u izradi ovog programa. A. Štulhofer odbija se izjašnjavati u vezi svih otkrića, kao i MZOŠ te Agencija. Smatramo skandaloznim i uvredljivim oglašavanje na podatke koji se otkrivaju o dotičnoj osobi (suradnja s četvoricom 'znanstvenika' koji se otvoreno zalažu za pedofiliju, problematični stavovi o pornografiji i ljudskoj seksualnosti). Takvim ponašanjem šalje se poruka da se pedofilija, pornografija, promiskuitet i seksualna nastranost toleriraju. **U vezi svih nedavnih otkrića vezanih uz A. Štulhofera niste se nijednom oglasili.**

III. Opće primjedbe vezane uz proceduru donošenja i uvođenja programa zdravstvenog odgoja

1. Postupak uvođenja programa zdravstvenog odgoja u hrvatski obrazovni sustav proveden je nezakonito, ishitreno i nepripremljeno, što se vidi iz niza pokazatelja (ovdje navodimo samo neke):

- ODLUKA O UVOĐENJU PROGRAMA JE NEZAKONITA - Ministar obrazovanja, znanosti i športa Željko Jovanović odluku o uvođenju jednog te istog programa donio je dva puta: 28. 09. 2012. (nakon početka školske godine) uz naznaku da odluka stupa na snagu „danom donošenja“ i 31. 01. 2013. (NN, 17/2013), uz naznaku da se navedenom odlukom „ukida“ prethodna odluka istovjetnog sadržaja od 28. 09. 2012. uz odredbu da ova „nova“ stupa na snagu „osmog dana od dana objave“ u Narodnim novinama, iz čega proizlazi da se program u školama provodio i provodi nezakonito;
- „PROGRAM BEZ PROGRAMA“ - program je „uveden“ nepripremljeno, bez radnih materijala i priručnika, tj. bez konkretnog sadržaja;
- Program je uveden bez stručne recenzije i javne rasprave (nije moglo ni biti o nečemu što nije postojalo);
- POTREBNA PODRŠKA RODITELJA - u uvodu u Kurikulum među *Sugestijama za učitelje, nastavnike i stručne suradnike* izričito je navedeno: „prije primjene programa upoznajte roditelje o aktivnostima koje planirate provesti i **zatražite njihovu podršku**“, iz čega proizlazi da bez podrške roditelja nastavnici ne mogu provoditi navedene aktivnosti. Mnogi roditelji se protive ovakvom programu i izrazili su ga i nastavnicima i ravnateljima škola. Roditeljima se negiraju Ustavom i zakonima RH, te nizom međunarodnih akata zajamčena prava na odlučivanje i sudjelovanje u odgoju i obrazovanju njihove djece (vidi posebno: čl. 63 Ustava RH);

2. **Javna se rasprava** po svim pravilima provodi prije uvođenja programa u obrazovni sustav i to nakon što postoji sadržaj o kojem se raspravlja. U ovom slučaju, program je uveden bez konkretnog sadržaja, a javna rasprava službeno se otvara usred školske godine, tj. nakon objavljivanja radionica na stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje 04. 03. 2013., uz rok od svega 2 tjedna. Apsurdna je i za odgovornu državu i društvo nedopustiva situacija da se u školama provodi program čiji sadržaj nije konačno definiran, jer će Agencija naknadno odlučivati o prijedlozima iz javne rasprave. Kvaliteta nekog programa i javne rasprave ovise svakako i o trajanju javne rasprave. Za ovako složeno i opsežno područje, posebno 4. modula koji se ne tiče egzaktnih znanosti, nego dubokih ljudskih osjećaja i vrijednosti, rok od 2 tjedna je stvarno prekratak, uz to što je izostao jasni javni poziv i poticaj od strane resornog ministarstva za uključivanje u raspravu. Zadatak škola treba biti informirati roditelje sa sadržajem objavljenih radionica i s mogućnošću davanja prijedloga i komentara, tj. iskazivanja podrške. Tražimo da se svim roditeljima školama učine dostupnim i detaljno prikažu sadržaji i način izvođenja pojedinih radionica te da im se do kraja školske godine omogući da se o tome jasno očituju.

3. „*Nakon završetka javne rasprave stručno povjerenstvo sastavljeno od ljudi koji su sudjelovali u izradi radionica napraviti će analizu svih pristiglih primjedbi i komentara.*“ (http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=4597:predstavljene-radionice-za-zdravstveni-odgoj-i-otvorena-javna-rasprava-&catid=442:vijesti&Itemid=438) Radi transparentnosti i objektivnosti procjene prijedloga i komentara, te radi izbjegavanja sukoba interesa, stručno povjerenstvo bi trebalo biti sastavljeno od nezavisnih stručnjaka.

4. „*Nakon završene javne rasprave... i potrebnih eventualnih izmjena, sve radionice bit će do početka sljedeće školske godine **objavljene u Priručniku za provođenje Kurikuluma zdravstvenog odgoja***“.
(http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=4597:predstavljene-radionice-za-zdravstveni-odgoj-i-otvorena-javna-rasprava-&catid=442:vijesti&Itemid=438)

Javna rasprava se vodi i u školama se provodi program koji nije konačno definiran. U priručniku će biti ugrađene i „izmjene“, a možda i dopune nečega što je u ovoj objavi radionica izostavljeno (namjerno ili slučajno!). **Tražimo javnu raspravu o sadržaju objavljenog Priručnika, kao i to da svaki roditelj u školi dobije primjerak Priručnika, te da mu se omogući pravo na izjašnjenje!**

IV. Primjedbe na sadržaj Kurikuluma i objavljene radionice

„*Kada smo predstavili Kurikulum zdravstvenog odgoja rekli smo da će u vrlo skorom vremenu svaka nastavna jedinica, koja je bila definirana u Kurikulumu zdravstvenog odgoja, **biti razrađena kao radionica**, po kojoj će svaki učitelj ili nastavnik i stručni suradnik predavati što naša djeca trebaju i na koji način mogu razumjeti tematiku u kojoj se govori.*“ Napomenuo je da svaka radionica ima navedenu pripadajuću literaturu korištenu u njezinoj izradi, pa time prestaje potreba za preporučenom literaturom koja je ranije bila objavljena uz Kurikulum zdravstvenog odgoja. (V. Filipović, 04.03.2013.)

http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=4597:predstavljene-radionice-za-zdravstveni-odgoj-i-otvorena-javna-rasprava-&catid=442:vijesti&Itemid=438

1. „**Kurikulum zdravstvenoga odgoja sastavni je dio ove odluke**“ (odluka ministra od 28.09.2012.) i to Kurikulum s preporučenom literaturom, i točno definiranim nastavnim jedinicama i ishodima učenja što je objavljeno u Narodnim novinama (br. 17/2013). Preporučena literatura stoga ne može biti „povučena“ jednostavnim brisanjem na mrežnim stranicama Agencije, te sporni citati u svakom trenutku mogu biti „aktivirani“.

2. Činjenica je da svaka nastavna jedinica definirana u Kurikulumu **nije** razrađena kao radionica, kao i da sve radionice nemaju navedenu pripadajuću literaturu. Iz usporedbe broja sati i naslova pojedinih nastavnih jedinica, te ishoda učenja, koji su sadržani u Kurikulumu i onih sadržanih u radionicama, proizlazi da se **gledajući u cjelini radionice ne odnose na Kurikulum na koji se odnosi ministрова odluka, tj. tako objavljene radionice nisu dio Kurikuluma, i to iz sljedećih razloga:**

- **nekim radionicama promijenjen je naslov, pa se ono što je objavljeno razlikuje od onoga što je navedeno u Kurikulumu**
- **neke radionice su prebacivane iz razreda u razred** (7. i 8. razred OŠ - 4. modul)
- **za 22 teme sadržane u Kurikulumu radionice nisu objavljene**
- **9 tema je naknadno „ubačeno“** i nema ih navedenih u Kurikulumu, a to znači da su (uz pretpostavku zakonite procedure) uvedene potpuno nezakonito
- **za neke teme istog naslova nije jasno jesu li uvedene kao dodatni sati ili su dvije mogućnosti dane na izbor nastavnicima** (Modul prevencija nasilničkog ponašanja, 3. i 4. rz. OŠ)
- isto vrijedi i za **ishode učenja**, tj. kod mnogih radionica se razlikuju od onih objavljenih u Kurikulumu (**ishodi mijenjani, dodavani i izostavljeni**).

3. **Vezano uz teme za koje radionice nisu izrađene, javnost ima pravo znati način na koji ih se namjerava tretirati:** jesu li ovim objavljivanjem radionica navedene teme definitivno uklonjene (što bi trebala potvrditi nova ministрова odluka!) ili ih se namjerava „ubaciti“ naknadno nakon što prođe tzv. javna rasprava? U modulu „Živjeti zdravo“ to se posebno odnosi na radionicu za učenike 5. razreda na temu o „higijeni spolovila, postupku primjene higijenskih uložaka i tampona“, a u 1. razredu srednje škole na temu „pravilna uporaba prezervativa“? Isto tako molimo odgovor i što je s temom masturbacije u 5. razredu osnovne škole u sklopu 4. modula?

V. Primjedbe na literaturu navedenu u radionicama

1. **RADIONICE BEZ LITERATURE** – Činjenica je da neke radionice nemaju navedenu pripadajuću literaturu, što potvrđuje da se te teme ne baziraju na znanosti. U ovom slučaju tražimo objavljivanje izvora, odnosno imena autora navedenih radionica. Navodimo: *Uloga medija u vršnjačkim odnosima I. (6. razred OŠ); Medijski prikaz spolnosti (1. razred SŠ); Spolno/rodno nasilje i nasilje u vezama I. (2. razred SŠ).*

2. KURIKULUM KAO LITERATURA – Kurikulum ne može biti naveden kao literatura, jer on sadrži samo naslove i ishode nastavnih jedinica, a ne sadržaj za razradu radionica, što daje osnovane sumnje misliti da se na taj način referira na „preporučenu literaturu“ u Kurikulumu. Radionice su potpuno neznanstvene. Navodimo: *Odgovornost i poštovanje prema vlastitom tijelu (3. razred OŠ); Rodne uloge u obitelji (4. razred OŠ); Razlika između roda i spola u društvu i školi (4. razred OŠ).*

3. NEZNAKSTVENA LITERATURA – U znanstvenu literaturu nikako se ne mogu ubrajati razni portali feminističkih i srodnih udruga, autobiografije, radovi učenika i sl.: **Primjer:** www.libela.org (*Portal o rodu, spolu i demokraciji koji nema veze sa znanošću, već objavljuje vijesti i članke vezane uz lezbijske, gay i feminističke grupacije, promičući rodnu ideologiju, a što nema nikakve veze za zdravljem i zdravstvenim odgojem, te potpuno izlazi iz kruga znanosti, a često puta s vulgarnim, uličnim rječnikom, kao i uvredljivim načinom izražavanja).*

4. PROMAŠENA LITERATURA – Uz neke radionice, pod literaturu navedeni su naslovi koji nemaju veze s nazivima i ishodima učenja navedenima uz pojedine radionice. Navodimo: *Uloga i pritisak medija u pubertetu (5. razred OŠ) – literatura nema veze s temom o medijima; Emocije i komunikacije u vezi (1. razred SŠ) – položaj žena kroz povijest nema veze s temom.*

5. NEPOTPUNA LITERATURA – Uz neke radionice navedena je tek jedna do dvije bibliografske note, uključujući i publikacije objavljene na internetu, što ne može nikako upućivati na znanstvenost i temeljitost razrade. Navodimo: *Uloga medija u vršnjačkim odnosima II. (6. razred OŠ); Komunikacija o spolnosti (7. razred OŠ); Odgađanje spolnih aktivnosti i rizici (pre)ranih spolnih odnosa (8. razred OŠ); Odgovorno spolno ponašanje II. ((. razred OŠ); Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje II. (1. razred SŠ); Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje III. (2. razred SŠ); Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje IV. (2. razred SŠ).*

6. CITATI IZ NAVEDENE LITERATURE – Za detaljnu analizu sadržaja literature koja je navedena uz pojedine radionice, potrebno je više vremena od dva tjedna. Ipak, dio literature koji smo uspjeli proanalizirati, a vezan je uz radionice za 4. modul, smatramo krajnje neprihvatljivim i neprimjerenim. Navodimo samo neke primjere:

- <http://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/spolni-razvoj-djeteta/>
CITAT: „**DOJENAČKA DOB (prva godina života)** – Razvoj spolnog ponašanja kod djece odvija se kroz igru. (...) Najučestaliji oblik spolne igre usredotočen je na istraživanje vlastitog tijela i manipulaciju njime. Istražujući svoje tijelo, dijete spontano dodiruje genitalije te tijekom previjanja ili kupanja, kad je nago, slučajno doznaje kako dodirivanje, pritiskanje ili trljanje genitalija dovodi do ugodnih osjeta. Masturbacija se, dakle, otkriva sasvim slučajno, dok dijete spontano istražuje vlastito tijelo.“ – DJECA MASTURBIRAJU KAO BEBE!
- <http://www.libela.org/>
NEKI OD NASLOVA ČLANAKA: *Triput hura za žensku masturbaciju! - Živila pička - Kako bi na malim ekranima izgledala jednakost u golotinji?*

VI. 4. modul – Spolna/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje

OPĆENITO ZA SVE RADIONICE

Spolnost i spolni odgoj područje je dubokih ljudskih osjećaja i vrijednosti, a ne isključivo ili većinom područje tjelesnih i emocionalnih funkcija, kako se to predstavlja i tumači u izrađenim radionicama. Neke od tema nemaju nikakve veze sa zdravljem i zdravstvenim odgojem (npr. rodne uloge u obitelji; govor o seksualnim manjinama; eksplicitni prikazi ljudske spolnosti u medijima itd.)

U radionicama nije dan odgovor na pitanje: koji je cilj spolnog odgoja djece i mladih? Djeca se trebaju uživljavati u uloge koje sami nikad ne bi odabrali, razgovarati o primjerima koji nisu dio njihovog života - na taj se način vrijeđa njihovo dostojanstvo i sloboda. Sigurni smo da bi učenicima bilo neugodno tako agresivno razgovarati o spolnosti i spolnim temama. Oni spolni čin vežu uz ljubav i prenošenje života, o čemu u radionicama nema ni spomena. Govoru o braku i obitelji posvećen je svega jedan sat i to na kraju srednje škole, dok se o zaštiti i rodnoj ideologiji govori gotovo u svakom razredu po nekoliko sati. Isključivi govor se svodi na zaštitu, a izostaje tema o odgovornosti, vjernosti, ljubavi, čistim i poštenim mislima prema drugima... Izostaje govor o ljepoti zajedništva dviju osoba, o ljepoti bračnog i obiteljskog života, o daru života koji nastaje iz veze dviju osoba. **Djecu i mlade treba usmjeravati i odgajati za ideale!**

U nekoliko radionica izričito se navodi da učenike ne treba prisiljavati na predviđene aktivnosti, odnosno da ih nastavnici trebaju upozoriti da ne moraju sudjelovati, vjerojatno zato što su sami autori svjesni da se ide „predaleko“. **Na tom tragu tražimo isto pravo na izbor za učenike i roditelje u svim radionicama i u svim razredima!**

KONKRETNO PO RADIONICAMA

NAPOMENA: Iako tražimo trenutnu suspenziju Kurikuluma zdravstvenog odgoja, kao i predstavljenih radionica, radi transparentnosti i cjelovitosti obrade dostavljamo sljedeću analizu:

➤ 3. razred OŠ – „Odgovornost i poštovanje prema vlastitom tijelu“

- RADIONICU TREBA IZBACITI; potpuno neznatna; literature nema
- NA OVAJ NAČIN SE PROMIĆE PEDOFILIJA MEĐU DJECOM i može se podvesti pod pojmove SPOLNO UZNEMIRAVANJE I SPOLNO ZLOSTAVLJANJE koji uključuju „neželjene fizičke dodire“ (vidi definicije u 2. razredu SŠ – Spolno/rodno nasilje i nasilje u vezama II.)

U radionici za 2. razred SŠ stoji ono što pobija ovu radionicu: „*Spolno uznemiravanje je jedan od najčešćih oblika spolnog nasilja:... neželjene fizičke dodire*“

- Zašto bi djeca od 8. ili 9. trebala izvoditi vježbe, i dodirivati jedni druge i potom govoriti o osjećajima ugone i neugode? Zašto uopće djeca u školi trebaju izvoditi nešto što im izaziva neugodu?

- Koja je svrha vježbe da jedno dijete leži na podu na prsima, a drugo dijete stoji pred njegovom glavom u raskoračenom položaju, te dijete s poda mora podizati ruke i glavu i doticati koljena onome koje stoji?

- CITAT IZ RADIONICE: „*Učenici imaju zadatak igrom uloga pokazati nekoliko nepoželjnih dodira među vršnjacima*“ = SPOLNO UZNEMIRAVANJE

➤ **4. razred OŠ – „Rodne uloge u obitelji“ i „Razlika između spola i roda u društvu i školi“**

- RADIONICE TREBA IZBACITI, osim što su neznanstvene (Kurikulum kao literatura!), teme nemaju nikakve veze sa zdravljem i zdravstvenim odgojem (govor o razlikama između muškaraca i žena, te njihovih zanimanja nemaju veze sa zdravljem)

- Koja je svrha toga da učenici igraju uloge u obitelji: mama, tata, baka, djed, brat i sestra, a potom „*otac mijenja ulogu s majkom, sin s kćeri, baka s djedom*“ – zašto bi dječaci trebali glumiti ženske uloge, a djevojčice muške? – to nema veze sa zdravljem!

➤ **5. razred OŠ – „Uloga i pritisak medija u pubertetu“**

- Razrada teme je promašena

- Literatura nema veze s medijima i temom radionice

- Umjesto o medijima, u radionici se govori o rodu, spolu i stereotipima

➤ **6. razred OŠ – „Emocije u vršnjačkim odnosima“**

- CITAT IZ RADIONICE: „**Zadatak:** Zamoliti učenike da se ukratko prisjete ljudi koje oni vole. Neka to zapišu na papir. **Ukoliko učenici nisu spomenuli simpatija, dečko, cura – pitajte ih možete li vi to dodati /i dodajte/ jer vjerujete da je netko imao ili ima simpatiju/dečka/curu ili znaju nekoga tko ih ima ili je imao id a razumijete ako im je to bilo neugodno glasno reći.**“

„Ukoliko učenici u svom rječniku **nemaju riječi zaljubljenost, tjelesna privlačnost, bliskost, prijateljstvo**, recite im da biste i vi u njihov rječnik dodali neke riječi /te riječi zapišite na ploču/ i zamolite ih da te riječi i oni upišu u svoj rječnik.“

„Sada ćete zajedno, unutar malih grupa, porazgovarati i zapisati koje riječi iz vašeg rječnika najbolje opisuju što sve osjećate prema roditeljima, prijatelju i simpatiji/dečku/curi – koji su to osjećaju koji se mogu javiti uz sve te tri osobe. Važno je da zapišete sve vaše odgovore...“

- Ovdje se radi o djeci od 11. i 12. godina: nastavnici su pozvani gurati i forsirati nešto što učenici još ne pitaju. Nasilno se forsira da pišu osjećaje prema curi/dečku kada se zna da djeca u toj dobi rijetko mogu imati kakvu vezu.

Istovremeno, u radionici „Komunikacija o spolnosti“ za 7. razred u Informacijama za učitelje stoji: „Djeca već od najranije dobi postavljaju različita pitanja vezana uz ljudsku spolnost... **Na ta je pitanja potrebno odgovoriti na način primjeren uzrastu, jednostavnim rječnikom i ne više nego što dijete traži.**“

- Ovdje se pretpostavlja da djeca neće spomenuti neke riječi, dakle, to ne traže, ali se svejedno forsira... i vrši nasilje nad djecom.

➤ **6. razred OŠ – „Uloga medija u vršnjačkim odnosima I.“**

- CITAT IZ RADIONICE: „**Pitanje:** 2. Na koji način prikaz spolnosti u medijima može djelovati na mlade ljude? Učitelj vodi razgovor: **Žene su često u reklamama razgolićene, u provokativnim pozama, izložene pogledima, tj. prikazuje ih se kao seksualne objekte.**“ – OVO JE NA NEIZRAVAN NAČIN PORNOGRAFIJA

➤ **7. razred OŠ – „Komunikacija o spolnosti“**

- CITAT IZ RADIONICE: „**Spolnost je pozitivna i važna dimenzija koja ima više funkcija u našem životu.**“ - U nizu funkcija nije navedeno: **prenošenje života!**

➤ **8. razred – „Vršnjački pritisak, samopoštovanje i rizična ponašanja“**

- Kartice s primjerima situacija – situacije i scene u koje se djeca trebaju uživjeti, s time treba upoznati roditelje i dopustiti izbor; neka djeca u ovome ne žele sudjelovati;

➤ **8. razred – „Odglašanje spolne aktivnosti i rizici (pre)ranih spolnih odnosa“**

CITAT IZ RADIONICE: „*Spolna apstinencija ili suzdržavanje od spolnih odnosa ponekad se interpretira kao „čuvanje za brak“... Takvo je shvaćanje apstinencije nerealistično. ... U ovom programu, apstinenciju ne shvaćamo kao suzdržavanje od spolnih odnosa do braka, već kao odglašanje ulaska u spolne odnose do trenutka u kojem je mlada osoba dovoljno zrela da donese promišljenu i odgovornu odluku (koja neće biti temeljena na pogrešnim motivima2) – što pretpostavlja svijest o mogućim posljedicama i znanje o tome kako se zaštititi od negativnih ishoda.*“

- Zašto škola (država) ulazi u sustav vrijednosti roditelja u kojem odgajaju svoju djecu? Nije bitno kako se neka pojava shvaća u ovom programu, nego kako se shvaća u znanosti. Tko je taj koji procjenjuje što je realistično i što nije. Gdje je ta granica kada mlada osoba postaje dovoljno zrela? Hoće li je procijeniti škola/država? Hoće li je svaka garnitura vlasti i njezin svjetonazor spuštati sve niže? Ova koncepcija je usmjerena samo na zbrinjavanje spolnog nagona, a nikako na njegovo kultiviranje i odgajanje da svoju pravu namjenu ostvaruje u najdubljem odnosu dvoje ljudi (što je za veliku većinu osoba brak).

➤ **8. razred OŠ - „Odgovorno spolno ponašanje I.“**

CITAT IZ RADIONICE: „*Primjer priče... Nakon čitanja učitelj pita učenike kako bi se sve u ovoj situaciji djevojka mogla ponašati, što bi se mogli biti njeni izbori... pitanjima ih potiče da dođu to tri potpuno različita odgovora/odluke: 1. postupit će kako on hoće... 2. stvarno nisi normalan, odbijam s gnušanjem...*

Pomoću korištene priče i svojih odgovora, učenici prepoznaju i navode konkretne primjere (izjave, postupke...) koji ukazuju na odgovorno spolno ponašanje. Rasprava može teći u smjeru: Kako se ponaša većina njihovih vršnjaka? Zbog čega je to tako? Koje su moguće posljedice? O čemu i kada treba razgovarati s partnerom? Tko treba početi razgovor? Tko je odgovoran za odnos?“

- Djeca u ovoj dobi (najveća većina) ne raspravljaju o ulasku u spolne odnose. Zašto im se ta rasprava nameće? Odgovorom 1. (postupit će kako on hoće) promiče se maloljetnički seks. Vježbanje donošenja odluka i asertivnog ponašanja može se raditi na drugim primjerima. U pristupu je ponovno naglasak na zbrinjavanje nagona. Gdje je govor o smislu spolnosti? Zašto taj dio izostaje, a na njega će se prirodno nadovezati tijekom misli o važnosti odglašanja i čuvanja tog dijela vlastite osobe.

- Zašto je odgovor: ti stvarno nisi normalan, odbijam s gnušanjem! - **agresivno ponašanje** (osoba izražava svoje misli i osjećaje, brine o svojim pravima, ali ne poštuje prava drugih) – zar bi djevojčica trebala osjećati krivnju kada brani nešto što je njoj visoko na ljestvici vrijednosti?

➤ **8. razred OŠ - „Odgovorno spolno ponašanje II.“**

- U Informacijama za učitelje navodi se postotak SPB u svijetu. **TRAŽIMO KONKRETNE PODATKE ZA HRVATSKU!**

- CITAT IZ RADIONICE: „*1. Na koji se način mlade osobe mogu zaštititi od spolno prenosivih bolesti i neželjene trudnoće? (*odgovorno spolno ponašanje – odlazak liječniku na savjetovanje ili preglede (liječnik školske medicine, ginekolog ili liječnik opće prakse); 2. Što mogu učiniti ako su inficirani ili boluju od neke SPB (ili sumnjaju u to)? (Javiti se na pregled ginekologu (djevojke) ili dermatologu (mladići); liječnik*

učini pregled, uzme bris i dođe do dijagnoze koju onda opisno objasni mladiću ili djevojci s uputama što dalje činiti...)“

- Učenci na nastavi biologije prolaze građu i funkciju spolnih organa. U taj dio je uključen i dio planiranja obitelji/kontracepcije. Ovo što je predviđeno za SAT RAZREDNIKA apsolutno je preopširno i opet usmjereno na tehničku poduku. Koji dio djece te dobi ima SPB?

➤ **1. razred SŠ – „Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje I.“**

- U radionici se izričito navodi da **„učenici koji to ne žele ne moraju sudjelovati u aktivnostima niti iznositi svoje mišljenje“** te da nastavnik na to mora upozoriti učenike – **TRAŽIMO OVO PRAVILO ZA SVE RADIONICE 4. MODULA POČEVŠI OD 3. RAZREDA OŠ, S TIM DA U OSNOVNOJ ŠKOLI ODLUKU DONOSE ISKLJUČIVO RODITELJI, KAO I DA SE ZA VRIJEME TAKVIH AKTIVNOSTI ZA TE UČENIKE OSIGURAJU DRUGE AKTIVNOSTI IZVAN RAZREDA U KOJIMA SE PROVODE AKTIVNOSTI NA KOJE ONI NE PRISTAJU**

- Mnogi učenici kad vide zadatke i aktivnosti htjeti će odustati – treba im to omogućiti
- CITAT IZ RADIONICE: *„zadatak: prijenos spolno prenosivih infekcija: Učenici se rukuju s trojicom učenika... slijedeći prethodno napisane upute... Objasnite da je rukovanje u ovoj aktivnosti (simbolički) predstavljalo spolni odnos.“*

- Kako će se osjećati učenici kad čuju ovo objašnjenje? Osjećat će se izigrano, poniženo, „pretvoreno“ u promiskuitetne osobe. Spolni čin nije neki usputni čin bez vrijednosti da se s njim može tako poigravati, ova radionica ide predaleko, predstavlja napad na dostojanstvo djece, ali i nastavnika koji bi ovo trebali provoditi.

- prilog 2 za učenike – Općenito se izbjegava govor o dijelu kontracepcijskih metoda kao abortivnim sredstvima.

- CITAT IZ RADIONICE: *„Kondom, pouzdanost zaštite je vrlo visoka (80% ili više)“*
Postoje metode koje imaju veću učinkovitost, pa prema tome 80% ne može biti definirano kao „vrlo visoka“.

- CITAT IZ RADIONICE: **„PRIRODNE METODE** se temelje na procjeni vremena ovulacije i plodnog razdoblja te suzdržavanja od spolnih odnosa u tim razdobljima. Tu se ubrajaju:

- *prekinuti snošaj (prekinuti spolni odnos prije izbacivanja sjemene tekućine);*

- *računanje plodnih i neplodnih dana (matematički; mjerenjem bazalne temperature tijela; praćenjem izgleda cervikalne sluzi).*

Ove se metode koriste kod djevojaka (žena) koje imaju redovite menstruacijske cikluse. Nisu jednostavne i zahtijevaju disciplinu, vještinu i strpljenje. Pouzdanost nije visoka i ne štite od spolno prenosivih bolesti.“

- **NETOČNO!** Prekinuti snošaj se ne ubraja u prirodne metode planiranja obitelji. Prirodne metode se ne temelje na *procjeni*, nego **na točnom utvrđivanju** vremena ovulacije prepoznavanjem određenih tjelesnih promjena i znakova. Metode koje su ovdje navedene (računanje plodnih i neplodnih dana) su zastarjele i nepotpune, te nedostaje govor o Billingsovoj metodi. Potrebno je u popisu literature navesti izdanja o Prirodnim metodama, posebno o Billingsovoj metodi uz naglasak da su posve neškodljive te da promiču poznavanje funkcioniranja vlastitog tijela, samopoštovanje, uzajamnost i suradništvo partnera. Posve su jednostavne za primjenu, i kod žena s neredovitim ciklusima. Postoje tečajevi za njihovo učenje, te treba navesti i te podatke i kontakte, te učenicima dati informacije i o drugim mogućnostima planiranja obitelji kao što je FertilityCare sustav plodnosti. Postotak učinkovitosti Billingsove metode je vrlo visok: 97-99%. Kog ostalih metoda kontracepcije potrebno je jasno

navesti i rizike i opasnosti, kako bi informacija bila potpuna (posebno kod hormonalnih pilula).

- POSTKOITALNA ZAŠTITA je u svojoj biti abortivna jer ne sprječava začecje nego implantaciju blastociste u sluznicu maternice, te to u opisu treba naglasiti – učenici trebaju dobiti cjelovitu informaciju.

➤ **1. razred SŠ - „Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje II.“**

- ZADATAK: Jedan učenik nagovara drugog na spolni odnos čitanjem primjera iz „Nagovaranja“, a drugi odbija, pa obratno. U daljnjoj fazi se traži to isto, samo je u pitanju spolni odnos bez zaštite. Potom se traži da učenici „olujom ideja“ navedu česte fraze i nagovore koje ljudi koriste kad pokušavaju nagovoriti partnera na spolni odnos. Zatražite dobrovoljce da odigraju uloge nagovaranja i odbijanja nagovaranja po svom izboru.

- Za ovu radionicu treba tražiti mišljenje i odobrenje roditelja: zašto bi nečije dijete od 15 godina trebalo „nagovarati“ neko drugo dijete na spolni odnos, ili se braniti od toga? Igranjem uloga djeca se uživljaju u situaciju koja se predlaže. To je jasno promicanje promiskuitenog ponašanja i maloljetničkog seksa, barem prema djetetu koje treba „nagovarati“, a budući da „nagovarati“ trebaju svi naizmjenice, to znači promicanje maloljetničkog seksa prema svoj djeci u školi?! To je potvrđeno i rečenicama u radnom listu protuargumenti: zar se doista misli da djeca od 15 godina trebaju govoriti ovo: „Meni smeta što nemaš navike za protektivno spolno ponašanje. Počni se navikavati“ ili „Kad si zadnji put bio na testiranju?“ Zar se doista smatra da su djeca s 15 godina promiskuitetna?! I zašto bi djeca analizirala ponašanje drugih ljudi kako nagovaraju svoje partnere na spolni odnos? Koja je svrha svega toga? Apsolutno nema veze sa zdravljem i zdravstvenim odgojem.

➤ **1. razred SŠ - „Emocije i komunikacija u vezi“**

- CITAT IZ RADIONICE: „U primjerima loše komunikacije mogu se navesti situacije iz svakodnevnog života općenito, poželjno iz veza odnosno njihovih partnerskih odnosa.“ - Zašto se polazi od pretpostavke da većina djece s 15 godina imaju veze i partnerske odnose?

- CITAT IZ RADIONICE: „Naglasiti dobro međusobno razumijevanje i intimnost kao značajke koje unaprijeđuju kvalitetu komunikacije.“ - Potrebno je malo više razjasniti pojam intimnosti. Što se pod tim misli?

- Prikaz i komentari o ulozi žene kroz povijest, od Hamurabija preko Kleopatre i Teodore nemaju veze s temom, kao niti sa zdravljem i zdravstvenim odgojem

➤ **1. razred SŠ - „Medijski prikaz spolnosti“**

- pod naslovom je „zamaskirana“ pornografija, što potvrđuje sadržaj cijele radionice

- RADIONICU TREBA UKINUTI (nema literature!), posebno što je upoznavanje djece mlađe od 15 godina s pornografijom kazneno djelo (čl. 164 Kaznenog zakona); dio djece u 1. razredu srednje škole je mlađe od 15 godina, a tu postoji realna opasnost da i oni stariji od 15 godina s pornografijom počnu upoznavati učenike drugih razreda ili braću mlađu od 15 godina – hoće li škole ili nastavnici za to snositi odgovornost?

- CITAT IZ RADIONICE: „opći cilj sata: pomoći učenicima da kritički sagledaju utjecaj pornografije“ – kako će kritički sagledati ako ih se s njom nije upoznalo, a pretpostavka je da ako ne većina, onda sigurno dio učenika s njom do 15. godine nema doticaj

- CITAT IZ RADIONICE: „Važno je spomenuti učenicima da je poticanje maloljetnika na uporabu pornografije zakonom zabranjeno /kazneno djelo/“ - a što se radi ovom radionicom? Potiče ih se na surfanje internetom i istraživanje pornografskog sadržaja, posebno dečkiju koji još nisu s njom u doticaju.

- CITAT IZ RADIONICE: „Svaka skupina dobije zadatak porazgovarati i tome kako se pojmovi (asocijacije) napisani na ploči prikazuju u pornografiji. Važno je reći učenicima da mnogi od njih vjerojatno nemaju uvid u pornografske materijale no da to nije važno. U pripremi diskusije mogu koristiti ono što znaju o pornografiji iz razgovora s drugima. U pripremi diskusije, učenici trebaju posvetiti pozornost kako onome što pornografski materijali ne prikazuju, to jest ignoriraju, tako i onome što se u pornografiji sustavno iskrivljama ili trivijalizira.“ – Djeca trebaju analizirati pornografske sadržaje, i nije važno imaju li saznanja o tome, bitno ih je seksualizirati.

- CITAT IZ RADIONICE: „Završna aktivnost – učenici trebaju napisati odgovor na pitanje: *Koje vrijednost važne za moj život pornografija negira ili prešućuje?*“ – zaključak koji iz ovoga proizlazi: pornografija je dobra, u njoj nema ništa loše, samo nešto prešućuje što bi trebalo još dodati.

➤ 2. razred SŠ - „Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje III.“

- CITAT IZ RADIONICE: „Zatražite od učenika da utvrde pravila kojih će se pridržavati tijekom provedbe radionice (4 pitanja): ... Kako ćemo pomoći učenicima koji su se uzrujali? Naglasite osnovna pravila rada u radionicama (4) - ... **Nitko nije prisiljen sudjelovati** – Ono što je rečeno u razredu (tijekom rada), ostaje u razredu
Napomena nastavnicima: Stoga je nužno uspostaviti temeljna pravila ponašanja te da se **nikoga u skupini ne prisiljava na iznošenje svojih mišljenja ili sudjelovanje u aktivnostima ako ne želi.**“

- ovdje se isto priznaje da se ide „predaleko“; TRAŽIMO DA SE OVA RADIONICA IZBACI I DA SE OVO PRAVILO UVEDE U SVE RADIONICE

- Za definiciju apstinencije u prilogu za nastavnike komentar kao radionicu „Odgadanje spolne aktivnosti i rizici (pre)ranih spolnih odnosa“ za 8. razred OŠ

➤ 2. razred SŠ – „Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje IV.“

- Scenarij o kupnji kondoma – CITAT IZ RADIONICE: „Učenici trebaju napisati što je djevojka trebala učiniti. Ako se neki od tri odgovora (odbijanje, kupnja, razgovor) nije pojavio, odredite nekoliko učenika koji će predstavljati to mišljenje.“

- To je prisiljavanje, forsiranje nečega što učenici nisu naveli, ograničavanje slobode. Pitanjem „Koji je najgori mogući ishod?“ namjerno se sugerira da je trebalo kupiti kondom, jer najgori ishod je da veza pukne, pa se na taj način neizravno promiče maloljetnički seks.

- CITAT IZ RADIONICE: „Postavite učenicima sljedeće pitanje za raspravu: *Kako je Iva mogla asertivno komunicirati? Koristiti JA-rečenice?*“ - Učenici se moraju uživljavati u tuđe uloge. Zašto? Očito se ovdje i dečki moraju uživljavati u ulogu djevojke!

➤ 2. razred SŠ - „Spolno/rodno nasilje i nasilje u vezama I.“

- tema je posve neznanstvena, u popisu literature jedan naslov u obliku pojmovnika

- citati i literatura u pripremi feminističke udruge

➤ 2. razred SŠ - „Spolno/rodno nasilje i nasilje u vezama II.“

- Priča (dvoje maloljetnika od kojih dečko prisiljava djevojku na spolni odnos): CITAT IZ RADIONICE: „Zadatak: *Dovrši priču tako da Marko riješi situaciju na nenasilan način*“. - Neizravno poticanje i promicanje maloljetničkog seksa, jer za Marka rješenje nije povlačenje, nego da dobije što želi, ali da promjeni retoriku, izvede i uvjeri djevojku na nenasilan način...

➤ **3. razred SŠ - „Razvijanje vještina potrebnih za odgovorno spolno ponašanje V.“**

- Učenici imaju zadatak odrediti najbolji i najgori ishod za ponuđene „rizične situacije“, uz napomenu: „*Najbolji ishod je ono što bi grupa učinila u navedenoj situaciji.*“ - U spolnom ponašanju se ne radi o grupi i stavovima grupe, nego o osobnim stavovima i vrijednostima svakog pojedinca. Ne može se pojedince „utapati“ u masi... i poticati da se povode za grupom.

- Izjave i primjeri su previše agresivni, te se njima neizravno promiče promiskuitetno ponašanje među mladima, samo primjer: „*priznaje djevojci nevjeru sa strankinjom*“ ili „*djevojka skida gornji dio bikinija*“.

- Naslov zadatka „(Ne)Prihvatljivost situacije“, znači da situacije istog sadržaja mogu biti i prihvatljive, ovisno za koga.

- U kvizu o znanju tvrdnje treba precizno formulirati, a ne njima manipulirati: „*4. Redovita i pravila uporaba prezervativa može zaštititi od SPB*“, ispravnije bi bilo reći: „*umanjuje rizike*“, jer u ranijim radionicama je spomenuto da „*umanjuje rizike*“ i ne štiti 100%; učenicima treba naglasiti tu razliku, na ovaj način ih se dovodi u zabludu.

➤ **3. razred SŠ - „Brak, roditeljstvo, obitelj“**

- RADIONICA JE POTPUNO PROMAŠENA I STJEČE SE DOJAM DA SE NIJE ZNALO KAKO JE OSMISLITI

- nema radnih listova, primjera, izjava... konkretnih zadataka!

- nema riječi o ulozi majke i posebno o ulozi oca za cjelokupni razvoj djeteta

- nema govora o ljepoti i važnosti obiteljskog zajedništva, o važnosti odgoja za spolnost kao preduvjet uspješnog i sretnog bračnog i obiteljskog života

- istospolna zajednica se definira „brakom“ što je protuzakonito

- govor o pobačaju: ako se uspoređuju medicinska, religijska i feministička stajališta, potrebno je radionicu razraditi barem kao onu o homoseksualnosti uz navođenje definicija pobačaja sva tri područja uz naznaku izvora. Pod religijskom ne samo definiciju Katoličke Crkve, nego i drugih vjerskih zajednica.

- Koliko je poznato, u Povjerenstvu nije bio ni jedan teolog niti jedne vjeroispovijesti koji bi govorio o religijskim stajalištima. Tko se to usudio u ime teologije, znanosti o kojoj ne zna ništa, govoriti o religijskim stajalištima o ovoj temi?

- Potrebno je navesti stav znanosti o početku života, a ne to formulirati kao „*oni koji prihvaćaju da život počinje od začeća... oni koji smatraju da život počinje u nekom drugom trenutku tijekom trudnoće*“... To je posve neznanstveno. Učenicima također treba dati informacije o načinu kako se vrši pobačaj, jer je ta informacija onda cjelovita.

- CITAT IZ RADIONICE: „*Tradicionalno, obitelj se smatrala zajednicom sastavljenom od bračnog para i djece, no ova percepcija obitelji umnogome se promijenila. Obitelj nije statična jedinica koja može ostati nepromijenjena u svijetu koji se mijenja.*“ - **obitelj se nije smatrala, nego se i danas smatra zajednicom mame, tate i djece, to je ideal obitelji kojemu treba težiti i za koje treba mlade odgajati. To je ideal velike većine ljudi u kojem žele odgajati svoju djecu. Ovo što se navodi u ovoj radionici su ideološke (liberalnog svjetonazora) pretpostavke nasilnog**

redefiniranja pojma obitelji u suprotnosti s biološkim i antropološkim datostima muškarca i žene.

➤ **3. razred SŠ - „Stereotipi o spolnosti, spolno zdravlje i spolna prava“**

- Zašto bi učenici trebali raspravljati o „nacrtu“ definicije spolnog zdravlja koji već 10 godina nije usvojen?

- zadaci: učenici iznose stavove o tome slažu li se ili ne s ponuđenim tvrdnjama, a nastavnici (CITAT IZ RADIONICE) „*nije potrebno inzistirati na 'jedinom ispravnom' odgovoru*“ – ODGOJ BEZ VRIJEDNOSTI, RELATIVIZAM (primjer tvrdnji: *Pravi muškarac je uvijek zainteresiran za seks – U dugim vezama nužno opada interes za partnera/partnericu*)

➤ **3. razred SŠ - „Stigmatizacija i diskriminacija seksualnih manjina I.“**

- OVA TEMA NEMA VEZE SA ZDRAVLJEM I TEMAMA O ZDRAVLJU, TREBA JE IZBACITI

- CITAT IZ RADIONICE: „*Opći cilj sata: Informirati o pojmu seksualne orijentacije i o mogućim uzrocima muške i ženske homoseksualnosti s naglaskom na višeperspektivnost* „ – Neka se objasni pojam višeperspektivnosti!

- Zašto se ne spominje da se po ICD (međunarodna klasifikacija bolesti - International Classification of Diseases, WHO, Svjetske zdravstvene organizacije), transeksualnost smatra bolešću sa šifrom: F64: Transseksualnost, (dio tkz. bolesti: Poremećaj rodnog identiteta)?

- Definicija transseksualnosti je nepotpuna i neprecizna, nije preuzeta cjelovita definicija autora kojeg se navodi u popisu literature, od kojeg su preuzeti neki dijelovi uz proizvoljnu konstrukciju.

DEFINICIJA navedena U RADIONICI:

„**Transseksualnost** je trajni osjećaj nelagode i nepripadanja spolu u kojem je osoba rođena uz težnju da se živi i bude prihvaćen kao osoba suprotnog spola. Od rane dobi sebe doživljavaju i osjećaju kao pripadnike ili pripadnice suprotnog spola od onog u kojem su rođene. Ako imaju tu mogućnost, velika većina transeksualnih osoba u nekom će se trenutku odlučiti kirurški promijeniti svoj spolni izgled. Bez obzira na to hoće li ili ne promijeniti spol, transeksualne osobe imaju pravo javno se identificirati vodeći se vlastitim osjećajem pripadnosti određenom spolu. Preciznije, transeksualne osobe mogu, nakon postupka propisanih Pravilnikom o načinu prikupljanja medicinske dokumentacije o promjeni spola, promijeniti spol i ime u osobnim dokumentima. Epidemiološki podaci govore kako se transeksualnost javlja kod najmanje jednog od 30 000 muškaraca i kod jedne od 150 000 žena.“

DEFINICIJA AUTORA NA KOJEG SE POZIVA:

„Transseksualnost je trajni osjećaje nelagode i nepripadanja spolu u kojem je osoba rođena uz težnju da se živi i bude prihvaćen kao osoba suprotnog spola. Poremećaj se javlja u dječjoj i odrasloj dobi. Teško je procijeniti čestinu poremećaja, ali se može tvrditi da se u populaciji nalazi najmanje jedan transseksualni muškarac na 30 000 odraslih muškaraca i jedna transseksualna žena na 100 000 odraslih žena. Etiologija poremećaja još je nerazjašnjena, iako postoje naznake da bi transseksualnost mogla biti povezana s nestandardnom hormonalnom aktivnošću u prenatalnoj i kratkoj perinatalnoj fazi razvoja koja uvjetuje spolno »pogrešnu« mozgovnu organizaciju. Transseksualci se razlikuju s obzirom na biološki spol i rodni identitet (muško-u-žensko, žensko-u-muško), te s obzirom na seksualnu orijentaciju (homoseksualni i

nehomoseksualni). Za većinu operiranih transseksualnih osoba operativna promjena spola je proces koji unaprjeđuje kvalitetu života. Pružanje pomoći transseksualnim osobama složen je posao koji zahtijeva suradnju stručnjaka za mentalno zdravlje (psihijatra, psihologa), endokrinologa i kirurga.“

➤ **3. razred SŠ - „Stigmatizacija i diskriminacija seksualnih manjina II.“**

- tema o homoseksualnosti ne spada u područje ZDRAVSTVENOG ODGOJA, posebno kad je riječ o različitim pristupima te pravnom položaju seksualnih manjina u RH – RADIONICU TREBA IZBACITI

- zadatak: učenici se trebaju uživjeti u ulogu mladića s homoseksualnim sklonostima te odgovarati na njegov problem iz raznih aspekata (kao znanstvenik, kao svećenik, kao pravobranitelj, kao sugrađanin) – koja je svrha toga u predmetu o zdravstvenom odgoju? Zašto se ovakav zadatak nije dao u temi obitelj, pod temom pobačaj da se jasno izgrade stavovi mladih o toj temi?

- Prilog 2 – Stav Katoličke Crkve – navedeni citat je u navodnicima bez navedenog izvora. Dio je prepisan iz udžbenika za katolički vjeronauk za 3. razred srednjih škola, s tim da je prepisan nepotpuno, dok je drugi dio preuzet iz Katekizma Katoličke Crkve, pa to treba navesti

CITAT IZ RADIONICE „prepisan“ iz UDŽBENIKA:

Odnose između muškaraca i žena koji osjećaju spolnu privlačnost isključivo ili pretežito prema osobama istoga spola nazivamo homoseksualci. Uzroci homoseksualnosti ostaju velikim dijelom neprotumačivi. Oslanjajući se na Sveto pismo predaja je uvijek tvrdila da su homoseksualni čini u sebi neuredni.

TOČAN CITAT IZ UDŽENIKA

Odnose između muškaraca i žena koji osjećaju spolnu privlačnost, isključivu ili pretežitu, prema osobama istoga spola nazivamo homoseksualnost. Uzroci homoseksualnosti ostaju velikim dijelom neprotumačivi. Oslanjajući se na Sveto pismo, Predaja je uvijek tvrdila da su homoseksualni čini u sebi neuredni

- Prilog 5. – Slovo zakona - CITAT IZ RADIONICE: „Do kraja 2007. nije donesena niti jedna pravomoćna presuda na području diskriminacije“- zašto podaci nisu ažurirani pa obuhvaćeno razdoblje do 2011. ili 2012., kad postoji pravomoćna presuda u slučaju Udruga Kontra vs. Jelena Mudrovčić?!

Udruga Vigilare